

Da li su samo Kinezi krivi za zagađen vazduh ili smo i sami tome doprineli i tako poslužili velikim silama da se geopolitička borba vodi i preko naše životne sredine ?

Petar Đukić, profesor Tehnološko-metalurškog fakulteta u penziji, smatra da je ovo što se dogodilo poslednjih dana pomak u našoj svesti. Učinjeno je, kaže, nešto sjajno i pored kontradiktornih zahteva ekološkog ustanaka u smislu da hoćemo čiste reke, očuvane šume, čistu energiju, očuvane eko-sisteme, da budemo bez rudnika, ali i da živimo bolje, što nije moguće bez održivog razvoja.

Pokrenute su stvari sa mrtve tačke u smislu integralnog tretiranja održivog razvoja i ekologije. To što je vlast, umesto da optužuje nekoga za neprijateljstvo i za podriivanje društvenog razvoja, zaista nešto i preduzela, na neki način uliva nadu.

- Ako se bavite privrednim razvojem, morate da tretirate zaštitu životne sredine i prirodne resurse. Posmatrano dugoročno razvojno, ne može samo da se kaže zatvorite fabriku ili nemojte da primite rudnik, jer ako sve zabranite onda će sve da stane - navodi Đukić.

On naglašava da mi imamo neodrživ razvoj u celosti i da to nije samo stvar kineskih investicija. Naš sagovornik podseća da i dok je američki „Ju-Es stil” upravljao smederevskom železarnom postojao je problem sa zagađenjem.

- Nije reč samo o Kinezima, Amerikancima ili investicijama u rudnike. Tu su turizam i saobraćaj, a iznad svega katastrofalno stanje u domaćoj energetici zbog eksploatacije najlošijeg uglja u Evropi. I pritom 51 odsto ukupne energije dobijamo iz njega. Mi smo po eksploataciji uglja i udelu u energetici četvrta zemlja u svetu i prva u Evropi. Kao takvi smo veliki zagađivači - objašnjava Đukić.

Naš sagovornik naglašava da EU ima agendu očuvanja životne sredine i borbe protiv klimatskih promena koja je najnaprednija u svetu, a prva je prošle godine povećala obnovljive izvore u energetici i dostigla to stanje da je veći udeo obnovljivih nego neobnovljivih izvora. Ona je napravila sjajne stvari, koje mora da sprovodi i utiče na ostale.

- EU definitivno neće dozvoliti da Srbija bude crna ekološka rupa, a može da utiče na nas jer nam je najveći partner u svemu. Međutim, postoje i strateški interesi Amerike i Kine da otkupljuju resurse i stavljaju pod njihovu kontrolu. Nisam pristalica nijednog velikog gazde od koga zavisi naša budućnost bila to Rusija, Kina ili Amerika. Svi oni rade za sopstveni strateški interes. Ali potpuno je besmisleno reći da je izveštaj EU o napretku Srbije u kome se skreće pažnja na stanje životne sredine, stvar strategijske borbe EU i Kine - navodi Đukić.

Prema njegovim rečima ne može se očekivati da fabrike budu zatvorene, već treba naterati investitore da poštuju zakone, jer nisu samo zagađivači u Boru i Smederevu, već i u Kosjeriću, Valjevu, Užicu...

- Ekološka slika je loša, ali ne samo zbog tih investitora već i zbog našeg saobraćaja i energetike, koja je najurgentnija. To što su zatvorili nekoliko pogona znak je da se neko setio da kaže hajde da vidimo da li se primenjuju zakoni. Kinezi ne poštuju ni radno zakonodavstvo. Neko je dozvolio da tako mogu da rade jer su nam dragoceni. Ako bismo rekli da će od sutra sve biti po vrhunskim ekološkim standardima Evrope i da naša cena električne energije mora da sadrži sve troškove uključujući i ekološke, struja bi bila duplo skuplja nego sada. Više od polovine investitora bi se povuklo jer ovde koriste jeftinu električnu energiju, jeftin rad i ne plaćaju ekološke takse - dodaje Đukić.

Ljubodrag Savić, profesor Ekonomskog fakulteta, veruje da je u vladi prevagnulo uverenje da strahovito tonemo i da idemo u pogrešnom pravcu kada je reč o ekologiji.

- Ne želim da verujem da je zatvaranje pogona u Boru i Perlezu posledica pritiska Evrope i njihovog obračuna sa Kinezima. Da Kinezi ne vode računa o životnoj sredini to je činjenica. Oni smatraju da je razvoj na prvom mestu, da je sve podređeno tome i da to ima svoju cenu. Kinezi neće sami da ulažu u životnu sredinu, ako ih ne podsetimo na ugovorene obaveze. Oni jednostavno tako funkcionišu. Potrebna je neka vrsta pritiska. Oni ne vode računa ni o svojim radnicima koji su došli da rade u „Ciđinu” - smatra Savić.

Prema njegovim rečima sve dosadašnje vlade nisu mnogo vodile računa i nisu insistirale čak ni na onome što je zaključeno ugovorima sa investitorima. Nijedan stranac u Srbiji neće uložiti nijedan dolar ako ne mora. To mi treba da raščistimo, da ih nateramo da poštuju ekološke norme i da se ophode na način na koji se ponašaju u njihovim zemljama.

- Sve zavisi od vlasti, u kojoj je meri spremna da insistira na poštovanju zakona, a u većini oblasti imamo dobre evropske zakone koji se sprovode na balkanski način. Hajde da verujemo da je ovo početak. Pa i ako je krenulo od Kineza, počelo je. Svako ko je dobronameran imajući u vidu kakav je nivo ekološke zaštite i svesti u EU pomisliće da nas upozoravaju zbog nas. Ali takođe, EU ne propušta priliku da uputi poruku da Kinezi nemaju šta da rade na evropskom tlu - navodi Savić.

Izvor: politka.rs